1743 m. erė, varinės Rusijos imperijos Nikolajaus II 1898 m. ir Aleksandro III 1885 m. 1 kapeikos nominalo monetos. Surinkta ir vėlyvų monetų. Tai 3 TSRS 1961–196(?) m. 2 ir 5 (2 vienetai), 1930 m. 5 kapeikų, Vokietijos 1940 m. 5 pfenigų nominalų monetos. Monetas nustatė LNM Numizmatikos skyriaus specialistas E. Remecas.

2007–2008 m. archeologiniai tyrinėjimai ir žvalgymai patvirtino 1865 m. kartografinius duomenis – kaimavietės teritorija pagal archeologinius duomenis sutampa su jos vieta plane.

Radiniai perduoti saugoti į JIKM.

The field surveys at the settlement at the foot of Kalnelis hill fort site II and at the village site

During surveys in 2008 at the settlement site at the foot of the Kalnelis hill fort site and at the village site, 12th–13th-century (Fig. 1) and 17th–19th-century metal artefacts as well as 17th–20th-century coins and pottery were collected. Lead seals from the 17th–18th-century and late 19th – first half of the 20th century (Figs. 2–3) were discovered for the first time. The material collected during the surveys augments the information about the chronology and material culture of the settlement at the foot of the Kalnelis hill fort site and of the village.

1 pav. Trinamųjų girnų akmenys. D. Balčiūno nuotr.
Fig. 1. The stones of the saddle quern.

Aleksandras Vaškelis,
Dainius Balčiūnas

Jaučakių piliakalnio papėdės gyvenvietė

Pagal daugiametę tyrinėjimų programą 2008 m. buvo tęsiami archeologiniai tyrinėjimai Jaučakių piliakalnio papėdės gyvenvietės teritorijoje (A346K2) (Kauno r.), pradėti dar 2001 m. (žr. *ATL 2001 metais*, V., 2002, p. 60–62; *ATL 2003 metais*, V., 2005, p. 59–61; *ATL 2004 metais*, V., 2006, p. 57–58; *ATL 2005 metais*, V., 2006, p. 37–39; *ATL 2006 metais*, V., 2007, p. 91–93; *ATL 2007 metais*, V., 2008, p. 124–125). Per 7 tyrinėjimų sezonus buvo ištirtas bendras 1592 m^2 plotas, o 2008 m. dar tyrinėtas 161,5 m^2 plotas.

2008 m. tęsti tyrinėjimai sodų bendrijos sklype 42, pradėtame tyrinėti 2007 m. Kastos 3,5 m pločio perkasos, kadangi buvo nedaug vietos žemių supylimui ir tik iškasus perkasą ir ją užpylus greta buvo galima kasti kitą. Jos orientuotos R–V ir Š–P kryptimi. Tyrinėtoje vietoje dabartinis paviršius žemėja P kryptimi ir kyla V link. Visose perkasose 25–90 cm gylyje nuo dabartinio paviršiaus pasiektas įžemis – natūralus gelsvai rusvas smėlis. Virš įžemio rastas tamsiai pilkos dirbamos žemės sluoksnis, plonesnis perkasų Š dalyje ir storėjantis P bei V kryptimi.

Gilaus arimo nesunaikintas kultūrinis sluoksnis išliko tiktai duobėse. Tyrimų metu preparuotos 7 duobės, iš jų 3, atrodo, buvusios ugniavietės. Duobėse rasta grublėtos keramikos puodų šukių, naminių gyvūnų kaulų liekanų: kiaulės, galvijo kaulų bei dantų (osteo-

loginius tyrimus atliko LVA laboratorijos vedėjas prof. L. Daugnora). Aptiktų puodų šukių išorė smarkiai grublėta, molio masėje yra stambiai grūsto granito priemaiša, vidus lygintas. Pakraštėliai neišreikšti, briauna užapvalinta. Puodai buvę prasto degimo, trapūs. Rastą keramiką galima datuoti I tūkst. Stulpaviečių ar kitų pastatų pėdsakų tyrinėtose vietose nerasta, duobėse aptikti tik smulkūs degto molio tinko gabalėliai. Ariamos žemės sluoksnyje rasta tradicinės ir žiestos keramikos, datuojamos XVIII–XIX a. Lyginant su ankstesniais tyrinėjimais radinių labai negausu, atrodo, kad čia buvo papėdės gyvenvietės R pakraštys.

Kasdamas duobę automobilio remontui sklypo 32 savininkas rado 3 žmonių palaikų liekanas. Buvo atlikta jau iškastos perkasos fiksacija (perkasa 39). Duobės viršuje gulėjo 2 akmenys, panašūs į rankines trinamąsias girnas. Pirmasis akmuo buvo 68x32x25 cm dydžio, antras mažesnis – 22x19x19 cm (1 pav.). Abiejų akmenų paviršiai visiškai plokšti, nutrinti. Duobėje po jais rastos 3 palaikų liekanos – vieno suaugusio, vieno paauglio ar vaiko ir vaiko kaukolių dalys, skeleto kaulų fragmentai. Gali būti, kad palaikai buvo išarti tarybiniais metais ir užkasti duobėje lauko pakraštyje, šalia natūralaus šlaito. Prie palaidojimo rastos grublėtos keramikos puodų sienelių šukės, tačiau lieka neaišku, ar jos užkastos kartu su palaikų liekanomis, nes šiuos radinius surinko pastato ir sklypo savininkas, o ne archeologas, kuris atvyko vėliau.

The settlement at the foot of the Jaučakiai hill fort site

The excavations, begun in 2001 at the site of the settlement at the foot of the Jaučakiai hill fort site (Kaunas District), were continued in 2008 with the excavation of 161.5 m^2 in plot 42. Fragments of the settlement's cultural layer survived only in pits dug into the sterile soil and filled with humus mixed with sand that frequently contained small particles of charred wood particles. The pits contained sherds of pottery with rough surfaces and livestock bones. In digging a pit in plot 32, a likely secondary burial with parts of the skeletons of three individuals: an adult, an adolescent, and a child with two stones similar to a saddle quern (Fig. 1) placed on top, were found by chance. Sherds of ceramic pots with rough surfaces were also found in the pit with the burials, but it is not clear whether they found their way into the pit at the same time as the remains.

Gintautas Vėlius,
Olegas Fediajevas

Ambraziūnų piliakalnis

Ambraziūnų piliakalnis (A353P) (Kėdainių r., Krakių sen.) įrengtas Šušvės ir Šakės upelių santakoje esančiame iškyšulyje. Didžioji piliakalnio aikštelės dalis nuplauta, išlikęs tik siauras (nuo 1–2 iki 13 m pločio) jos ruožas. Į Š nuo piliakalnio yra priešpilis, kurio Š dalyje supiltas 1–1,5 m aukščio pylimas. Tiek pylimą, tiek priešpilį labai apardė iškasti bulviarūsiai. Piliakalnis iki 2008 m. buvo tik žvalgytas.

2008 m. rudenį rengiant Ambraziūnų piliakalnio konservavimo ir pritaikymo lankymui darbų projektą, buvo atlikti žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai būsimųjų takų, laiptų, aikštelės įrengimo vietose. Piliakalnio PV papėdėje būsimosios automobilių stovėjimo aikštelės vietoje ištirtas vienas 2x2 m dy-